

Levon MNATSAKANYAN:

"Silahları Ermənistan silahlı qüvvələrindən onların tərkib hissəsi kimi alırdıq"

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin həzrlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyunun 13-də davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxs Levon Mnatsakanyana Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin şöbə rəisi Nəsir Bayramov tərəfindən növbəti suallar verilib.

L.Mnatsakanyan 2015-2018-ci illərdə qondarma rejimin "ordu komandanı", 2018-2019-cu illərdə "fövqəladə hallar xidmətinin rəisi", 2019-cu ilin iyunundan 2020-ci il iyunun əvvəlində "polis rəisi" işlədiyini, sonra təqaüdə çıxdığını bildirib və əlavə edib: "Vəzifədən" azad olunduqdan sonra mən heç bir ictimai və rəsmi yerdə işləməmişəm, polis təqaüdcüsü olmuşam".

L.Mnatsakanyan "vəzifədən azad olunması"nı Ermənistanın Yerqirabad Könüllülər Birliyinin sədri Sasun Mikayelyanın dediklərinə cavab verməsi ilə əsaslandırb.

O, "Hansı vəzifəli şəxsin əmri ilə azad olundunuz?" sualına "baş nazirin iştirakı ilə Ermənistan prezidentinin" cavabını verib. Əlavə edib ki, həmin vaxt Ermənistanda baş nazir vəzifəsini Nikol Paşinyan, prezident vəzifəsini isə Armen Sarkisyan tutub.

Təqsirləndirilən şəxs dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorun suallarını cavablandırarkən 2020-ci ildə 44 günlük müharibə zamanı qondarma qurumun "prezidenti" Arayik Harutyunyanın istəyi ilə bir neçə istiqamətdə olduğunu bildirib.

Belə ki, A.Harutyunyan müharibə zamanı ona ayrı-ayrı vaxtlarda iki dəfə müraciət edərək təhlükəsizlik, mülki müdafiə işləri ilə əlaqədar yerli "hakimiyyət orqanları"na kömək etməsini və artilleriyanın vəziyyətini yoxlamasını istəyib. L.Mnatsakanyan da öz növbəsində qeyd olunanlarla bağlı Hadrut, Suqovuşan və digər istiqamətlərdə olub.

Bundan sonra məhkəmədə L.Mnatsakanyanın da iştirak etdiyi və 44 günlük müharibə dövründə Şuşakənd orta məktəbində hərbiçilərin keçirdikləri müşavirənin videoyazısı nümayiş olunub.

Müşavirədə çıxış edən qondarma rejimin 1994-2000-ci illərdə "ordu komandanı" olmuş Samvel Babayan (qondarma rejimin keçmiş "müdafiə naziri", keçmiş "təhlükəsizlik şurasının katibi" - red.) hərbiçilərə tapşırıq verərək, rəqibi Şuşada mühasirəyə almaq üçün hazırlanan hücum əməliyyatının planını izah edir. O, xəritədə konkret yerləri göstərərək orada minalanmış sahənin olduğunu deyir. Bildirir ki, həmin sahəni keçməyin. Samvel Babayan üzünü hərbiçilərə tutaraq bildirir ki, Qarabağın taleyi sizin sabahkı fəaliyyətinizdən asılıdır. Kim hansı tapşırığı alırsa, onu da icra etməlidir. Əməliyyat formal deyil və əgər baş tutmasa, Qarabağla vidalaşib İrəvana getməliyik. Getmək üçün də Azərbaycanın icazə verib-verməyəcəyi bəlli deyil.

O qeyd edir ki, sürət əsas tapşırıqdır və tez bir zamanda lazım olan mövqelər tutulmalıdır. Samvel Babayan səhər saat 6-da hadisə yerində olmağı, 7-də isə artilleriyanın işə düşəcəyini, hücumu keçəcəklərini söyləyir.

Məhkəmədə Levon Mnatsakanyan həmin müşavirədə iştirakını təsdiqləyərək deyib ki, kadrlar 2020-ci il noyabrın 5-də çəkilib.

Müşavirəni Samvel Babayan keçirib. Cavabdeh şəxs də S.Babayan olub. Müşavirədə 3 taborun "komandiri" iştirak edib. L.Mnatsakanyan həmin yerə bir gün əvvəl getdiyini bildirib. Əlavə edib ki, məqsəd 3 taborun gücü ilə hücum edib Çanaqqı, Daşaltı, Şuşa istiqamətlərində yolu bağlamaq olub. Yəni, qüvvələr bölünməli, rəqib bütün təminat növlərindən məhrum edilməli idi. Müşavirə rəhbərinin fikrincə, uğurlu əməliyyat nəticəsində Şuşanı gələcəkdə müdafiə etmək daha asan olacaqdı. Əməliyyat səhər saat 6-da başlamalı idi. Amma rəhbər heyət getdikdən sonra orada qalan komandirlər plandan narazılıqlarını bildirərək, bunun üçün hazır olmadıqlarını və hazırlaşmaq üçün vaxt verilmədiyini bildiriblər.

L.Mnatsakanyan deyib ki, əməliyyat baş tutmayıb. O, müşavirənin iştirakçılardan birinin həmin vaxt ordu tərəfindən Şuşa istiqamətində "məsul şəxs" təyin edilən Artur Harutyunyan olduğunu qeyd edib.

Dövlət ittihamını müdafiə edən prokuror təqsirləndirilən şəxsin əvvəlki ifadələrinə istinad edərək onun "İskəndər M", "Smerç", "Elbrus" və "Toçka U" raketlərinin qondarma rejimin "ordusu"nun arsenalında olmaması barədə fikirlərini xatırladı. Ardınca həmin raketlərin Azərbaycanda yaşayış məntəqələrinə, mülki infrastruktur obyektlərinə atılması barədə əmrin kim tərəfindən verildiyini soruşub.

L.Mnatsakanyan sualı belə cavablandıraraq: "Bu silahlar Ermənistan Respublikasının silahlı qüvvələrində Raket qoşunlarının artilleriya idarəsindədir və onlar idarə edirlər. İndi orada hansı qaydalar var, onu artıq bilmirəm. Ermənistan Respublikasının qanununa görə, Ermənistan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən sənədlər paketi təsdiqlənir".

O, qondarma rejimin silah idxalına dair heç bir dövlətlə müqavilə bağlamadığını da vurğulayaraq deyib: "Mən "ordu komandanı" olduğum dövrlə (2015-2018-ci illərdə - red.) bağlı cavab verim. Heç bir ölkə ilə müqavilə bağlanılmayıb, heç bir silah-sursat idxal edilməyib. Silahları yalnız Ermənistan silahlı qüvvələrindən onların tərkib hissəsi kimi almışıq".

Baş Prokurorluğun dövlət ittihamçısı Fuad Musayevin suallarını cavablandıran təqsirləndirilən şəxs Azərbaycanın vaxtilə işğal altında olan ərazilərində döyüşmək üçün Rusiyadan, Livandan, Amerikadan, Fransadan, Suriyadan, Kanadadan, Avstraliyadan, İspaniyadan, Avropanın müxtəlif ölkələrindən erməniəsilli şəxslərin gəldiyini bildirib.

O, digər suallara cavab verərkən Aprel döyüşləri zamanı silahlı birləşmələrin ehtiyatda olan dəstələrinin Ağdam və Xaçınqay istiqamətlərinə yerləşdirilməsi ilə bağlı əmrin özü tərəfindən verildiyini deyib.

L.Mnatsakanyan Aprel döyüşləri zamanı şimal və cənub istiqamətlərində artilleriya üzrə cavabdeh olmuş şəxslərin adlarını da açıqlayıb: "Briqada komandiri Qriqori Sahakyan, artilleriya rəisi Gena Baqdasaryan idi".

O, prokurorun suallarını cavablandırarkən 2016-cı ildə Aprel döyüşlərindən bir qədər sonra Ermənistan Respublikasının prezidenti Serj Sarkisyanın Azərbaycanın həmin vaxt işğal altında olan ərazilərinə səfər etdiyini təsdiqləyib və deyib: "Ermənistan Respublikasının prezidenti hər il Qarabağa səfər edirdi və səfər çərçivəsində hərbi hissələrə də gəlirdi. Bu, 2016-cı ildə istisna təşkil etməyib. Yəni həmin ildə də gəlib, hərbi hissəyə səfər edib".

O, həmçinin qondarma rejimin "ordu komandanı" olduğu dövrdə bu səfərlərdə Ermənistan prezidentini müşayiət etdiyini də bildirib.

Təqsirləndirilən şəxs Aprel döyüşlərində iştirak edən hərbiçilərin bir qisminin təltif olduğunu da diqqətə çatdırıb.

L.Mnatsakanyan minalar basdırılardan sonra tərtib olunan xəritələrlə bağlı sualı da cavablandıraraq deyib: "Minalanmış sahələrin xəritələri "yuxarı"ya - Ermənistan silahlı qüvvələrinin Mühəndis qoşunları idarəsinə gediirdi. Amma formulyarları dəqiq bilmirəm".

Ardınca təqsirləndirilən şəxs müdafiəçilərin suallarını cavablandıraraq deyib:

Məhkəmə iclasında dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullayev təqsirləndirilən şəxs David Manukyana suallar verib. Lakin D.Manukyan sualların əksəriyyətini cavablandırmaqdan yayınıb.

Təqsirləndirilən şəxs azərbaycanlı əhalinin evlərindən didərgin salınmasında iştirak etmədiyini iddia edib.

O, mina basdırılması barədə sualı cavablandırarkən "Biz onları basdırmışdıq ki, ön xətti keçə bilməsinlər", - deyib.

Məhkəmə prosesi iyunun 19-da davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Köçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolayı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə erməniəsilli 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilir.

Həmin şəxslər, yəni, Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyan Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işgəncə), 114 (muzdluluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münəqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyaya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.